

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 03/05

De Goede Herder

Meditatie door Ernst Veen (Predikant VPKB-Leuven)

Zondag 3 mei 2020, 4e zondag van Pasen, zondag Jubilate (verheug u)

Deze meditatie staat ook online op <https://youtu.be/dBDJOd1U2Ho>

Intro:

Exultate Jubilate (W.A. Mozart)

Welkom

Welkom allen bij deze gezamenlijke meditatie van de Verenigde Protestantse kerken in Leuven, Mechelen-Noord&Zuid en Vilvoorde. In deze tijd van thuis blijven en fysiek contact vermijden, in verband met het coronavirus, proberen we toch met elkaar verbonden te blijven. We lezen samen uit dat oude boek, de Bijbel, en zoeken daarin naar betekenis en zin voor ons leven hier en nu.

U hoorde en zag zoëven een fragment uit het glorieuze Mozart-motet “Exultate Jubilate”, hetgeen betekent: “verheug je, wees blij”. Een titel die goed aansluit bij de naam van deze zondag “Jubilate”. Nu, de muziek is balsem voor de getergde ziel, maar de vraag is meteen ook: waarover kunnen we ons in deze barre woestijntijd dan verheugen? Naar die vreugde gaan wij vandaag op zoek.

Onze Hulp is in de Naam van de Eeuwige
Die hemel en aarde gemaakt heeft;
Die trouw blijft tot in eeuwigheid
En nooit loslaat het werk dat Zijn hand begon

Genade zij u en vrede
van God onze Vader
en van Jezus Christus, onze Heer.

Kyrie-gebed

Laten we bidden voor de nood van de wereld.

Trouwe God,
Wij bidden U om ontferming
want het kan zo duister zijn in deze wereld
en ook zo donker in onszelf.
Er is zoveel leed en strijd
zoveel onrecht en verwarring
zoveel ziekte, angst, ontwrichting.

Wij vragen U daarom: ontferm U,
en Ga ons voor als onze Gids
wendt U naar ons toe.
Leidt en weidt ons als Goede Herder
en breng ons als Uw schapen terecht.
Want wij dwalen en dolen van hot en naar her
zoekend om vruchtbare weide te vinden.
Maar wij vinden vaak dor en woest land,
bedreigd door roofdieren van buitenaf
maar ook door onze eigen roofdierneigingen:

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 03/05

oorlog en strijd overal in deze wereld;
haat en kwaad, twist en conflict, ongastvrijheid en zelfzucht;
rampen en ongelukken, klimaatopwarming en rooibouw;
ziekte en voedselgebrek, dood en verderf.

Daarom vragen U, o God, ontferm U
en doe ons weer leven met hart en ziel.
Laat ons Uw licht en Uw liefde zien,
opdat eens de woestijn zal bloeien als een roos.
Een nieuwe aarde van recht, vrede en heelheid.
Amen

Glorialied NLB 413: Grote God wij loven U

Grote God, wij loven U,
Heer, o sterkste aller sterken!
Heel de wereld buigt voor U
en bewondert uwe werken.
Die Gij waart te allen tijd,
blijft Gij ook in eeuwigheid.

Heer, ontferm u over ons,
open uwe vaderarmen,
stort u zegen over ons,
neem ons op in uw erbarmen.
Eeuwig blijft uw trouw bestaan –
laat ons niet verloren gaan.

Alles wat U prijzen kan
U, de Eeuwige, ongeziene,
looft uw liefde en zingt ervan.
Alle engelen, die U dienen,
roepen U nooit lovensmoe:
'Heilig, heilig heilig' toe!

Tekst: Ignaz Franz
Melodie: Duitsland, einde 18° eeuw

Lezing uit het Oude Testament: Psalm 23

De HEER is mijn herder, mij ontbreekt niets;
Hij doet mij nederliggen in grazige weiden; Hij voert mij aan rustige wateren;
Hij verkwikt mijn ziel. Hij leidt mij in de rechte sporen om zijns naams wil.
Zelfs al ga ik door een dal van diepe duisternis, ik vrees geen kwaad,
want Gij zijt bij mij; uw stok en uw staf, die vertroosten mij.
Gij richt voor mij een dis aan, voor de ogen van wie mij benauwen;
Gij zalft mijn hoofd met olie, mijn beker vloeit over.
Ja, heil en goedertierenheid zullen mij volgen al de dagen van mijn leven;
ik zal in het huis van de HEER verblijven tot in lengte van dagen.

Lied NLB 23b: De Heer is mijn Herder

De Heer is mijn herder!
'k Heb al wat mij lust;
Hij zal mij geleiden
Naar grazige weiden.
Hij voert mij al zachtkens
Aan wateren der rust.

De Heer is mijn herder!
Hij waakt voor mijn ziel,
Hij brengt mij op wegen
Van goedheid en zegen,
Hij schraagt me als ik wankel,
Hij draagt me als ik viel.

De Heer is mijn herder!
Hem blijf ik gewijd!
'k zal immer verkeren
in 't huis mijnes Heren:
zo kroont met haar zegen
zijn liefde me altijd

Tekst: Jan Jacob Lodewijk ten Kate
Melodie: Johannes Gijsbertus Bastiaans

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 03/05

Evangelielezing: Joh.10:11-16.

Ik ben de goede herder. De goede herder zet zijn leven in voor zijn schapen; maar wie huurling is en geen herder, wie de schapen niet toebehoren, ziet de wolf aankomen, laat de schapen in de steek en vlucht – en de wolf rooft ze en jaagt ze uiteen – want hij is een huurling en de schapen gaan hem niet ter harte. Ik ben de goede herder en Ik ken de mijne en de mijne kennen Mij, gelijk Mij de Vader kent en Ik de Vader ken, en Ik zet mijn leven in voor de schapen. Nog andere schapen heb Ik, die niet van deze stal zijn; ook die moet Ik leiden en zij zullen naar mijn stem horen en het zal worden één kudde, één herder.

Tot zover de lezingen uit de Bijbel.

Meditatie

Lieve mensen,

Het leed van de wereld is groot en van alle tijden. De corona-pandemie springt daarbij vandaag het meest in het oog. Maar daarnaast zijn er nog vele andere ziekten. En ook nog veel andere bronnen van leed en gebrokenheid. Er zijn de oorlogen, vluchtelingenstromen, natuurrampen, dictatoriale regimes... er is de aantasting van het klimaat, de overbevolking, de wereldwijd ongelijke verdeling. Er is de druk op het vlechtwerk van economie en samenleving. Er is armoede, werkeloosheid, onrecht, eenzaamheid, psychisch lijden, enzovoort...

Kortom, het leed is niet weg te denken uit deze wereld en haar geschiedenis. En in verband met al dat leed en die gebrokenheid op aarde, klinken niet zelden de prangende vragen: waarom laat God dat allemaal toe? Is er van God wel sprake? En zo ja, waarom luistert Hij/Zij dan niet naar onze smeekbeden? Ons verlangen naar heelheid, recht en vrede?

Vandaag lezen we psalm 23, de psalm over God als Herder en Hoeder en ook uit het Johannes-evangelie, al eveneens over de Goede Herder.

En onmiddellijk stelt zich dan de kwestie: hoe verhouden zich al die genoemde dringende vragen tot die teksten? Hoe verhoudt zich het leed en het kwaad van de wereld met het bijbelse beeld over God als de Goede Herder? Als God goed is, waarom is er dan zoveel kwaad en ellende?

Nu, wie de kwestie zo stelt, gaat er vanuit dat de bijbelse verhalen over de Goede Herder om zo te zeggen glad gestreken verhalen zijn waarin geen enkele wanklank voorkomt. Dat het verhalen zijn die ons vertellen over een herder en gids die vredig en ongestoord met z'n kudde wandelt over groene weiden en langs vredige wateren.

In een paradijselijke wereld waar enkel goed is en geen kwaad. Dat het verhalen zijn zonder wanklank, die enkel vertellen over de zorg van de Goede Herder voor zijn schapen. De zorg van de goede God voor Zijn schepping en schepselen.

En ja, daar gaan die verhalen van de Goede Herder zeker ook over. In de teksten die we vandaag lezen, psalm 23 en de gelijkenis van de Goede Herder uit het Johannes-evangelie, gaat het zeer zeker over groene graslanden, rustige wateren en vruchtbare weidegrond, beeld voor de nieuwe aarde van heelheid en volkomenheid en ook gaat het over de zorg van de Goede Herder voor zijn schapen, de zorg van de goede God voor ons.

Maar tegelijk gaat het eveneens over de onvolmaaktheid en gebrokenheid van ons bestaan. Die bijbelse teksten over de Goede herder zijn geen wereldvreemde sprookjes waaruit, voor de lieve vrede, alle leed en ellende is geschrapt.

In psalm 23 spreekt de psalmist immers niet alleen over God al zijn Herder en over grazige weiden en vredige wateren, maar ook over dalen van diepe duisternis.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 03/05

En in het evangelie schrijft Johannes niet alleen over Jezus als de Goede Herder en over vruchtbare weidegrond, maar ook over kwade herders, dieven, rovers en over wolven die z'n schapen willen verscheuren.

Kortom, de Bijbelschrijvers brengen ons zeer zeker de boodschap van een goede God die als een Goede Herder naar ons omkijkt en in wiens zorg wij van de wieg tot over het graf geborgen en bewaard zijn. Maar tegelijkertijd ontkennen zij de ellende en de gebrokenheid van ons bestaan niet.

Zoals gezegd: de psalmist begint zijn lied met de lofzang dat de Heer zijn Herder is, die hem laat rusten in groene weiden en hem voert langs vredige wateren.

Maar dan, dan vertelt hij ook over een dal van diepe duisternis en over vijanden die hem benauwden.

Nu, of dat mensen waren die hem het leven moeilijk maakten of gedachten die hem kwelden of besmettelijke ziekte of wat dan ook, dat geeft hij niet nader aan, maar duidelijk is in ieder geval dat hij benauwenis kende, twijfel en onzekerheid, problemen en moeilijkheden, gebrokenheid en duisternis.

Daarbij is de boodschap van de psalmist dus niet: God zal je voor alle kwaad en rampspoed bewaren.

God zal al je moeiten en problemen verhoeden. God zal voorkomen dat oorlogen uitbreken of dat pandemieën de wereld rondgaan of God zal tegengaan dat welke ellende dan ook je overkomt.

Nee, dat zegt hij niet, maar hij zegt wel dat de mens er in dit leven en op deze aarde niet alleen voor staat.

Hij ontkent wel dat de mensheid op deze planeet eenzaam en godverlaten is overgeleverd aan de grillen van het bestaan en de geschiedenis.

Nee, zo schrijft hij: "Zelfs al ga ik door een dal van diepe duisternis, ik vrees geen kwaad, want Gij zijt bij mij."

En in het evangelie van Johannes zien we hetzelfde.

In zijn evangelie horen we over Jezus als de Goede Herder die zijn schapen leidt en weidt, maar we horen ook over dreiging en gevaar.

De boodschap in de gelezen teksten is dus niet dat de Goede Herder onze problemen voorkomt of ons voor alle gevaar en dreiging zal behoeden.

Het godsbeeld in de Bijbel is niet dat van een tovenaardie die de problemen voor ons met een almachtige vingerknip oplost.

Maar de boodschap is wel dat God er altijd bij is, in vreugde maar ook in verdriet.

Dat God in dit leven met ons meegaat zoals een Goede Herder met z'n kudde.

Als een zorgzame Gids die z'n schapen nooit uit het oog verliest maar altijd nabij is, in goede én in kwade dagen.

Op weg naar de vruchtbare groene weiden en vredige wateren van de nieuwe aarde, Gods betere wereld.

Amen.

Luisteren we nu naar de intro van de Bach-cantate BWV146 die speciaal voor de zondag Jubilate geschreven is, met als titel:

"Wir müssen durch viel Trübsal in das Reich Gottes eingehen."

Wat zoveel wil zeggen als:

"Op weg naar Gods Koninkrijk moeten we door veel verdrukking."

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 03/05

Dank- en-voorbeden, Onze Vader

We zullen God danken en bidden.

Barmhartige God,

Wij danken U voor Uw belofte van een nieuwe schepping:
de wildernis en de dorre woestijn van de wereld
die zal worden tot een veilige en bloeiende schapenweide,
een mensentuin van vrede, vreugde en recht.

Toch zitten we nog middenin in het dorre land.
In een wereld vol dreiging en duisternis,
vol nood en dood,
rampspoed en ziekte
angst en verdriet.
Vol nepherders die herderschap inruilen voor dictatuur
en het hoeden inwisselen voor geweld en tirannie.

Daarom bidden wij U:

Wees met allen die leven te midden
van strijd en wapengekletter
en met de vele vluchtelingen overal ter wereld
die tegen hun wil hun huis moesten verlaten,
vanwege oorlog, verkrachting, ontreddeering.
En nu, door de coronacrisis, eens te meer kwetsbaar zijn.

Ook bidden wij u voor allen
Die in deze tijd van pandemie en lockdown
eens te meer gebukt gaan onder eenzaamheid
Voor hen die noodgedwongen gescheiden zijn van hun geliefden
Voor de zieken thuis, in het ziekenhuis en in de ic's
Voor de ouderen thuis of in de woonzorgcentra
Voor de jongeren thuis, maar op zichzelf teruggeworpen

Voor hen bidden wij ook die angstig zijn
niet om alle bezorgdheid en angst weg te nemen
Maar wel opdat de angst binnen redelijke perken blijft
En niet zichzelf besmet en uitvergroet.

Wees zo een Herder, o God,
Voor ieder die de weg is kwijtgeraakt
Voor ieder die is verdwaald
Voer ons allen op uw wegen
En breng uw mensheid thuis
in de grote schaapskooi van Uw Koninkrijk,

Wil dan nu naar ons horen, o God,
als wij in stilte U noemen
alwat en alwie ons ter harte gaat.....

Hoor ons, o God, Gij die weet dat wij dikwijls geen woorden vinden
En die ons daarom leerde bidden:

Onze Vader die in de hemelen zijt
Uw Naam worde geheiligd

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 03/05

Uw Koninkrijk kome
Uw wil geschiede
gelijk in de hemel alzo ook op de aarde
geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren
en leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van de boze
want van U is het Koninkrijk
en de kracht
en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid, amen.

Slotlied NLB 286: Waar de mensen dwalen in het donker

Waar de mensen dwalen in het donker,
draai je om en zie het nieuwe licht,
zie het licht dat God ons gaf in Jezus,
zie de mens die ieder mens verlicht.

Refrein:

*Want het licht is sterker dan het donker
en het daglicht overwint de nacht,
zoek je weg niet langer in het duister,
keer je om en zie Gods nieuwe dag.*

Waar de mensen lijden onder onrecht
in een wereld die geen vrede vindt,
heb vertrouwen, draag het kruis met blijdschap,
er is licht dat alles overwint.

Refrein

*Steek een kaars aan tegen al het duister,
Als een teken in een bange tijd,
Dat ons leven niet in wanhoop eindigt
Dat de vrede sterker is dan strijd.*

Refrein

Heenzending en Zegen

Gaat dan allen de komende week in, dragende de zegen van God, de Eeuwige:

De EEUWIGE
zegt u en behoedt u

De EEUWIGE
doet zijn aangezicht over u lichten en is u genadig

De EEUWIGE
verheft zijn aangezicht over u en geeft u vrede.

Amen.